

همه طیف‌های سیاسی و سلاطین را در انتخابات داریم

احمد وحیدی، وزیر کشور در حاشیه جلسه پاسخگویی به تماس‌های مردمی در گفت‌وگو با خبرنگاران درباره بیانات اخیر رهبر انقلاب در امر انتخابات گفت: «بیانات روز گذشته رهبر انقلاب درباره انتخابات بسیار کلیدی و مهم بود و با راهنمایی و تدابیر ایشان ان‌شالله حرکت خیلی خوبی را در این حوزه خواهیم داشت.» وی با اشاره به بحث اهمیت مجلس خبرگان و مجلس شورای اسلامی، افزود: «جایگاه این دو مجلس در بیانات رهبری تعیین و تبیین شد و مؤلفه چهارگانه‌ای که در ابتدای سال تأکید کرده بودند را هم بیان فرمودند. مشارکت پرشور، رقابت واقعی، امنیت کامل و سلامت جزو کلیدواژه‌های اصلی بود که ایشان به‌مادامه یادآور شدند. در حال حاضر منتظر حرکت مهمی هستیم که توسط همه دستگاه‌ها و عموم مردم در این حوزه اتفاق بیفتد؛ همه در میدان باشند و همه بدانند که مشارکت قوی و گسترده، یعنی ایران قوی، یعنی امنیت کامل یعنی عزت و تعالی کشور. به‌ویژه نقطه تحول که ایشان در بیاناتشان اشاره فرمودند که مشارکت در انتخابات می‌تواند یک نقطه جدید بر مبنای تحول باشد و همگان باید برای تحقق آن تلاش کنیم.» وحیدی در ادامه افزود: «وزارت کشور هم در این زمینه مسئولیت اجرایی دارد که به‌خوبی انجام می‌شود و سایر دستگاه‌ها و جناح‌های مختلف هم باید بدانند و در این زمینه مشارکت کنند. در حال حاضر زمینه آن فراهم است. باید همه دلسوزان و فعالان اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی پادر میدان بگذارند تا شاهد مشارکت پرشور باشیم. ما تا این مرحله از همه طیف‌های سیاسی و سلاطین را در انتخابات داریم البته نتیجه نهایی ۱۴ ماه توسط هیئت نظارت اعلام می‌شود و داوطلبان می‌توانند فعالیت خود را جدی‌تر دنبال کنند. رهبر انقلاب هم در بیانات روز گذشته فرمودند که همه جناح‌ها و گروه‌ها و سلاطین باشند و ان‌شالله زمینه رقابت واقعی مدنظر رهبری فراهم شود. در حال حاضر کار در مرحله نظارت هیئت‌های اجرایی قرار دارد و مسئولیت برعهده آن‌هاست اما آنچه که به‌طور کلی مطلع هستیم روند کار روند خوبی است و چنانچه بعد از اعلام نتایج در ۱۴ دی داوطلبی به هر دلیلی اعتراضی داشته باشد، فرصت برای ثبت اعتراض دارد و مجدداً بررسی خواهد شد.» وزیر کشور درباره انتخابات الکترونیکی گفت: «انتخابات الکترونیکی مراحل و گام‌های مختلف دارد که یکی از گام‌های آن حوزه احراز هویت است که در این زمینه الکترونیکی خواهد بود اما در اخذ رأی و حوزه‌هایی که امکان الکترونیکی آن را داریم در حال مذاکره است و این که تهران باشد یا جای دیگر هنوز قطعی نشده است.»

جای خالی جناح رقیب

ارزیابی کارشناسان و جریان‌های سیاسی از سخنان رهبری درباره انتخابات

رخوت سیاسی حرکت کرده بودند، اما در این بزنگاه‌ها حضور پرشوری داشتند. البته که فاصله ۹۶ تا به امروز شرایط از جوانب مختلف تغییر کرده است و نوع ناامیدی مردم احتمالاً سمت و سوی دیگری دارد بالاخره سه دوره اعتراضات ۹۶، ۹۸ و ۱۴۰۱ سرخوردگی خود را به همراه می‌آورد و البته تغییرات در پی هر دوره انتخابات وقتی منجر به ضعف مداوم و شکل‌گیری ضعیف‌ترین‌ها در سال‌های پس از پیروزی انقلاب می‌شود؛ تنها در صورتی که مردم بپذیرند نظر و انتخاب‌شان اثرگذار است و آنکه آنها روی کار می‌آیند، توان عمل و برآورده کردن خواسته‌شان را دارد؛ یا پیش می‌گذارند. این پیش‌نیاز هم مستلزم آن است که آنچه در برابر مردم گذاشته می‌شود آنچنان تنوع داشته باشد که مردم با دست باز و با امید به اهمیت نظرشان دست به انتخاب بزنند. حضور «جناح‌های سیاسی و گرایش‌های گوناگون سیاسی-اقتصادی-فرهنگی» در انتخابات که رهبری بر آن تأکید کرده‌اند، راهکاری برای حرکت به سمت جلب مشارکت مردم است؛ اما مسئله این است که با وجود قانون انتخابات و چند مرحله‌ای شدن ثبت نام‌ها عملاً فرصت برای حضور بیشتر گرایش‌های مختلف حداقل برای انتخابات ۱۱ اسفند فراهم نیست؛ از طرفی در همان محدود شرکت‌کنندگان با رویکرد مختلف هم رویه شورای نگهبان اگر حذفی‌تر از ادوار گذشته نباشد، بعید است عاملی برای افزایش مشارکت باشد. بر همین اساس به نظر می‌رسد رویه همان یک‌دست‌سازی گذشته است و قرار نیست حتی با سخنان رهبری هم تغییری حاصل شود؛ مگر اینکه منظور از سخنان رهبری راهمان برداشت احمد وحیدی بگیریم که تنوع سلاطین کاندیداهای باقی‌مانده در رقابت انتخابات را در شرایط فعلی مقبول بدانند و قصدشان انتخاباتی بدون حضور کاندیداهای جناح رقیب است؛ انتخاباتی که در آن اصولگرایان به رقابت درون‌جریانی بپردازند که با این اوصاف بعید است آن شور و شکوه مدنظر از حضور در انتخابات حداقل برای این دوره فراهم شود. حرکت به سمت تشویق مردم برای حضور در انتخابات نیازمند تصمیمات بزرگ در سطوح عالی و توجه به خواست سلاطین گوناگون در جامعه است که حالا که رهبری هم بر آن تأکید کردند، از همین سخنان برای اجرا و اعمال آن باید بهره برد و برای ایجاد «تحول» حال با تغییر در سازوکار فعالیت شورای نگهبان یا هر روشی که خواست مردم را محقق سازد، گام اساسی برداشت.

در همین راستا گروه سیاسی هم‌میهن، گفت‌وگویی با منصور حقیقت‌پور، فعال سیاسی اصولگرا و مشاور علی لاریجانی، جواد هروی، سخنگوی حزب اعتدال و توسعه، محمدرضا عطریانفر، عضو شورای مرکزی حزب کارگزاران و حسین نورانی‌نژاد، قائم‌مقام دبیرکل حزب اتحاد ملت انجام داده است که در ادامه می‌آید:

گروه سیاسی: رهبری در سخنان اخیر خود با اشاره به چهار خصوصیتی که در ابتدای امسال راجع به انتخابات مجلس دوازدهم مبنی بر «مشارکت قوی، رقابت واقعی، سلامت انتخابات و امنیت انتخابات» گفته بودند؛ خواهان آن شدند که «میدان برای حضور جناح‌های سیاسی و گرایش‌های گوناگون سیاسی-اقتصادی-فرهنگی در مسابقه بزرگ انتخابات» باز شود تا «همه دیدگاه‌ها و نگاه‌ها در این میدان فعال باشند.» و البته تأکید‌شان این بود که «اگر می‌خواهید به نفع دیدگاه خود تحول ایجاد کنید، راهش سر کار آوردن کسانی است که با شما هم‌جهت هستند که این مسئله نیز فقط با انتخابات محقق می‌شود.» در پی این سخنان، واکنش‌هایی از سوی چهره‌های مختلف سیاسی مطرح شد؛ مثلاً احمد وحیدی، وزیر کشور و جواد تنوع سلاطین را محقق‌شده در این انتخابات می‌دانست و بر آن تأکید داشت، یا چهره‌های سیاسی اعتدالگرا و اصلاح‌طلب، سخنانی درباره اینکه باید شورای نگهبان تغییری در رویه معمول و نحوه بررسی صلاحیت‌ها داشته باشد، به میان آوردند. از سویی در کشور ما تجربه انتخابات کم نیست و شاهد آن بودیم که هرگاه گزینه‌ای کمی مطلوب برای مردم در میان کاندیداها بود؛ مردم تصمیم بر حضور گرفتند مانند انتخابات ۹۲، ۹۴ و ۹۶ که مردم با وجود اینکه پس از حوادث ۸۸ به سمت

رهبری در سخنان خود بر باز شدن میدان برای حضور جناح‌های سیاسی در انتخابات تأکید کردند. اما به نظر می‌رسد اجرای ناگهانی قانون جدید و مسئله پیش‌ثبت نام مانع از کاندیداتوری بسیاری از چهره‌ها و نامزدهای اصلاح‌طلب و میانه‌رو شد و عملاً این جناح حضور جدی در انتخابات ندارد. به نظر شما، آیا با توجه به تأکید رهبری فراهم‌سازی فرصت مجدد برای ثبت نام نامزدها مطابق دوره‌های قبل ضروری نیست؟

است. اگر میل مردم به انتخابات کاسته شده، در بضاعت ایشان است که با یکسری تحولات، شرایط را تغییر دهند. منصور حقیقت‌پور: اگر این اتفاق رخ دهد، خیلی خوب است اما فکر می‌کنم منع قانونی خواهد داشت و قانون اجازه ثبت‌نام مجدد را نمی‌دهد. افراد شاخص و چهره‌های داشتیم که برای مرحله دوم ثبت‌نام نکردند چراکه نگرانی‌هایی در زمینه تأیید صلاحیت خود داشتند. یک راه میانه وجود دارد که آنهایی که نتوانستند تمام نمایندگانشان خود را به ثبت‌نام برسانند به وضع موجود و نمایندگانی که از آن جناح وجود دارند اما آدم‌های قدیمی نیستند قناعت کنند تا هم زمینه چرخش نخبگانی فراهم شود و هم نیروهای جدیدتر وارد صحنه شوند. در هر حالت مردم باید اعلام کنند پای صندوق‌های رای حاضر خواهند شد.

جواد هروی: اینکه دستگاه‌های اجرایی بخوانند مجدداً بحث ثبت‌نام را مطرح کنند از تصور دور است. اما آنچه که می‌شود به‌ویژه بعد از بیانات رهبری انتظار داشت، این است که در نیمه دی ماه نتایج بررسی صلاحیت داوطلبان برای ما روشن شود. در آن زمان شاید بشود مطالب را نقد و بررسی کرد. لذا تا آن زمان به نظرم باید منتظر ماند و نتایج را رصد کرد. تصور می‌کنم نتایجی که در آن زمان اعلام خواهد شد، بسیاری از مسائل را برای همگان روشن خواهد کرد. این نتایج هم می‌تواند مشعل انتخابات را گرم کند و هم می‌تواند مشعل انتخابات را خاموش کند.

است؟ برخی جریان‌هایی که سوابق و گفتمان آنها نشان می‌دهد باوری به دموکراسی و رای مردم ندارند، بهانه‌ای را جعل کرده‌اند به این عنوان که قانونی بودن انتخابات، یگانه‌سازی ضروری آن است و مسائل دیگری مانند فراگیری کاندیداها و مشارکت مردم و غیره، فرعی و کم‌اهمیت هستند. قانون هم که دست خودشان است. اگر حاکمیت قانون بود، این حرف اگرچه ناقص، اما تا حدی قابل اعتنا می‌شد، ولی نه در شرایط حاکمیت همان‌ها بر قانون. این نگاه، دشمن حق حاکمیت ملی از طریق انتخابات آزاد است. اما متأسفانه قانون به این دیدگاه زورمدار، قدرت زیادی دارند. حاکمیت اگر بخواند حسن امید و مشارکت را در مردم زنده کند، فراتر از این قانونی که در سوال شماس، باید در تأمین دیگر حقوق شهروندان از خود حرکتی نشان دهد. به‌عنوان مثال اگر نرمشی درباره سبک زندگی مردم باشد، اگر یکدستی منصوبان در نهادهای انتصابی شکسته شود، اگر اختیارات مجلس به مجلس بازگردد، اگر صداوسیما ملی شود و خلاصه اگر قدرت غیر عادلانه‌ای که به یک اقلیت حس صاحب‌خانگی داده و بقیه ملت را مستأجر می‌داند، سر جای عادلانه و متناسب خود قرار گیرد و حقوق اساسی ملت محترم شمرده شود، حتی اگر فعلاً گام‌های اولیه اما ملموسی آغاز شود، آنگاه در کنارش تغییر این قانون می‌تواند امیدی برای مشارکت مردم در انتخابات بیافریند. ولی هیچ نشانه‌ای از این تغییرات دیده نمی‌شود.

واقعیت این است که امروز هم مخاطب معنابخشی به انتخابات و ایجاد نشاط و امید و حسن مشارکت در مردم، بیش از هر کسی در اختیار رهبری و نهادهای زیرمجموعه ایشان

جواد هروی: معتقد هستیم انتخابات پایه تحول است و فرمایشات رهبری منوط به این است که دستگاه‌های اجرایی تعبیه‌سازی کنند نه خالص‌سازی

محمد عطریانفر: منطقی‌ترین روند این است که بتوانند رفتار انقباضی و سیاست بسته‌ای که در گذشته اعمال کردند و فرصت را از اصلاح‌طلبان گرفتند، بتوانند اصلاح کنند، اما فکر نمی‌کنم دستگاه‌های اجرایی و امنیتی و مسئولان ارشد سیاسی کشور چنین بازگشتی را به عقب داشته باشند. واقعیت این است که آنچه در مقام عمل رخ می‌دهد این است که انتخابات پیش‌رو عمدتاً بر پایه رقابت بین جریان‌های داخلی اصول‌گرا خواهد بود و اصلاح‌طلبان در این رقابت‌ها حضور منفرد خواهند داشت اما اینکه بتوانند نیرو معرفی کنند امکان نخواهد داشت زیرا چهره‌ای در اختیار ندارند که تأیید شده باشد. ما باید روی این موضوع تأکید داشته باشیم که وزارت کشور و شورای نگهبان حداقل برای آینده محورهایی که رهبری اشاره کردند را در دستور کار خود قرار دهند.

حسین نورانی‌نژاد: کافی نیست. این قانون در سال ۹۸ نبود اما انتخابات خوبی نداشتیم. البته قانون جدید شرایط را بدتر کرد اما تقابل مسائل به این قانون هم واقع‌بینانه به نظر نمی‌رسد. به نظر من این انتخابات را به همین ترتیبی که پیش رفته باید تمام‌شده دانست ولی فضا را برای گفت‌وگوی عمومی درباره نهاد انتخابات و نهادهای انتخابی ذیل همین تعاریفی که رهبری از انتخابات مطرح کردند، امن و آزاد نگه داشت و اجازه داد که بدون لکنت و نگرانی بررسی شود که آیا واقعاً انتخاباتی که از خلال نظارت استصوابی در سال‌های گذشته برگزار شده، واجد چنین معنایی بوده

ادامه سر مقاله

اینکه آقای وزیر معتقد است «الان هم همه جناح‌ها حضور دارند» و احتمالاً دیگر شرایط مذکور در سخنان مقام رهبری نیز تأمین شده، به معنای آن است که از نظر ایشان حتماً انتخاباتی پرشور و مجلسی کارآمد و قوی خواهیم داشت. در این صورت، آیا آقای وزیر آمادگی دارند که نظر سنجی‌های رسمی و معتبر را منتشر کنند تا ببینیم میزان مشارکت مردم چقدر است؟ نظر سنجی انتخاباتی ایسپا نشان می‌دهد که مشارکت در تهران زیر ۱۵ درصد خواهد بود و چه‌بسا با اتفاقاتی که در چند هفته اخیر رخ داده، این رقم کمتر هم شده باشد. آیا این درصد مشارکت، مطلوب وزارت کشور است؟ برخی معتقدند اتفاقاً طیف مؤثری در جریان حاکم، این مشارکت حداقلی را مطلوب می‌دانند که چنین سیاستی را در پیش گرفته. این جریان خواهان کاهش مشارکت است و تمام تمهیدات را برای تحقق آن فراهم می‌کند، زیرا انتخاب جناح خود را متأثر از این کاهش می‌داند و کارهایی می‌کند که هیچ‌گاه رغبت مردم را به مشارکت بر نمی‌انگیزد. در حالی که یک جناح دیگر، طرفدار مشارکت بالاتر هستند؛ زیرمی‌دانند مسئله بقای آنان نیز به بقای کل ایران و حکومت وابسته است و مشارکت پایین این بقا را تهدید می‌کند. برداشت جناح اخیر از سخنان رهبری نظام همین است. بنابراین، باید منتظر ماند و دید کدام‌یک از دو جناح موجود در ساختار دست بالا را پیدا می‌کنند؟ طرفداران مشارکت یا طرفداران مشارکت کنترل‌شده؟ وزارت کشور اولین چراغ مخالفان بهبود زمینه‌های مشارکت انتخاباتی را روشن کرده است، احتمالاً به این علت که اجازه ندهند تعبیر درست از سخنان رهبری در میان دیگر اعضای جناح حاکم شکل بگیرد. شاید همان سیاستی را که در جریان انتخابات ۱۴۰۰ انجام دادند، این بار هم انجام می‌دهند. این جناح به‌رغم ادعایش به علت تمامت‌خواهی نسبت به آینده خود نگران است و حاضر نیست کوچکترین ریسکی درباره تصرف مجلس کند.